

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

Namık Kemal.

K. Kâni Akpınarlı

*Namık Kemal'in yü-
züncü doğum yılı
münasebetile*

Yaşar Ercön

*İlk Osmanlı padişah-
larına ait dört Berat*

İ. Hakkı Akay

*Orta Asyanın kurak-
lık hâdisesi*

Arif Hikmet Öğrüneç

Bir kaçak yakalandı

Ahmet Vefa Aray

Kaynak Tahrir Hey'eti:

1 — Eminittin Çelikköz	Lise Türkçe öğretmeni « Rejs »
2 — Refet Onurlu	Lise Tarih »
3 — Refik Fikret Sağnak	Lise Edebiyat »
4 — Cezmi Tahir Berktin	Lise Türkçe »
5 — Ekrem Çavuldur	Ticaret Odası Başkâtibi
6 — Zekâi	Vilâyet Daimî Encümen Başkâtibi
7 — K. Kâni Akpınarlı	Serbest meslek Sahibi
8 — Rasim Kocabaş	Lise Türkçe öğretmeni
9 — Salâhattin Savaş	Lise Türkçe öğretmeni
10 — Zinnur Erginer	Lise Tarih coğrafya öğretmeni
11 — Hamit Altay	Lise Tarih coğrafya öğretmen

Kaynak Mülhakat muhabir azaları:

1 — İsmail Hakkı Akay	Konakpınar nahiyesi Müdürü
2 — Tahir Harimî Balıoğlu	Edremit ticaretle meşgul, Müdekkikinden
3 — Ruhi Naci Sağdıç	Burhaniye — Pelitköy Edebiyatçı.
4 — Osman Balkır	Burhaniye — Şarköy öğretmenlerinden
5 — Mustafa Salman	Savaştepe Nahiyesi öğretmenlerinden
6 — Ali Kadir Balkan	Sındırgı Maarif Memuru
7 — Kemal Üzer	Havran — DereViran köyü öğretmeni
8 — Mustafa Doğan	Bandırma öğretmenlerinden
9 — Selih Vecdî Bora	Gönen öğretmenlerinden
10 — Nuri Dünder	Dursunbey Ziraat muallimi

İYESİ

T. F. SILAY

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

Yayın Direktörü

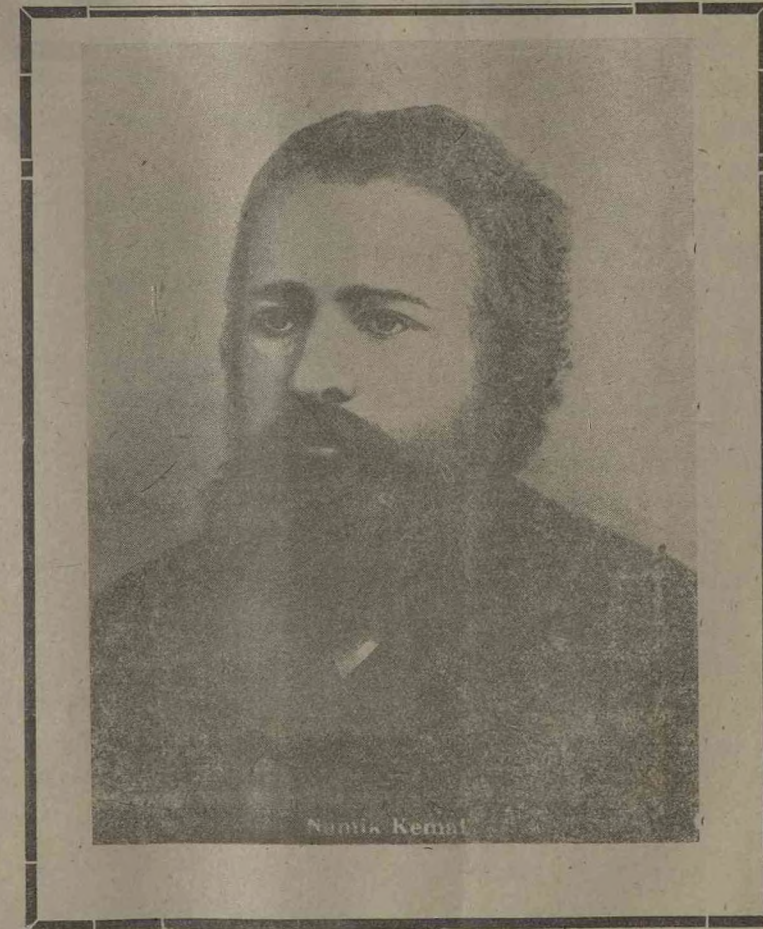
ABDİ

Ağabeyoğlu

SAYI: 95

19 — 12 — 1940

YIL: 7

Şüpheski yerin bu yer değildir
Dünyaya geliş hüner değildir.

NAMIK KEMAL

YAZAN: K. Kâni Akpınarlı

Bizde ilk milliyet mefhumunu şuurlandıran ve hakikî kıymet ve ehemmiyetini nüvelendiren ve bina eden ve bu hareketin piş darlığını ve alemdarlığını yapan hiç şüphesiz Namık Kemal'dir. Bunun için Namık kemal, bizde milliyet mefhumunun, millet hürriyetinin ve vatanperverlik sevgisinin ilk ve hakikî mümessilidir.

Yılmadan ve çekinmeden bilhasa o devirde, istibdadın bütün dehşet ve hüküm sürdüğü anlar da ilk büyük vatanperver, gerek serbest bulunduğu zamanlar, gerek sürgün olduğu zindan köşelerinden millete ve münevverlerine - VATAN HÜRRİYET,, diye haykırmış ve binaenaleyh, elli küsur sene evvel tahakkuku imkânsız gibi görünen vazifeyi yapmıştır.

Türk milletinin hürriyetini bilâ sebep gasb edenlere karşı manevî silâhını çekerek isyan eden hürriyet âşığı bu büyük Türk idealisti, zindan köşelerinde ıslak ve nemli duvar dplerinde kâh yataklı kâh yataksız vücudunu ve bütün ömrünü milletinin hürriyeti için çürütmüş ve feda etmiş ve yalnız şu idealinin tahakkukunu istemişse de bunu da görmeğe muvaffak olamamıştır.

Ölürsem görmeden milletde ümit ettiğim feyzi

Yazılsın seng'i kabrimde vatan mahzun ben mahzun

* * *
Türk vatanını kurtaran, Türk millete lâyik olduğu istiklâl ve hürriyetini bahşeden ebedî Şef Atatürk ile, bu vatanın ve milletin hürriyetini gasp edenlere karşı isyan eden Namık Kemal, her ikiside şimdi ebediyet uykusunda uyumaktadırlar. Biri milliyet mefhumunun, millet hürriyetinin ve vatanseverlik sevgisinin ilk mümessili, diğeri ise millete hakikî hürriyetini bahşedendir. Şu halde biri başladı, diğeri tahakkuk ettirdi.

Ebedî Şef Atatürk'ün büyük Millet Meclisinde Cennetten vatanımıza nigeşban olan merhum Kemal demiştir ki:

Vatanın bağına düşman dayadı hançerini
Yok mudur kurtaraeak bahtı kara maderini

Sözüne kendileri de:

Vatanın bağına düşman dayasın hançerini
Bulunur kurtaracak baht'ı kara maderini

Dedikleri, meclis zabıtlarında kayıtlıdır.

Müsterih uyu büyük Türk idealisti. Çünkü iki satırla tahakkukunu istediğin şey olmuştur.

NAMIK KEMAL'IN

Yüzüncü doğum yılı münasebetile

Yazan: Yaşar Ercön

Bu gün kü rejimin ilk hamle-
sine tiyatro, yazı ve sözlerle
başlıyan büyük hürriyetçi Namık
Kemal bundan yüz yıl evvel gü-
zel marmaranın şirin bir sahilin-
de: Tekirdağında doğdu.

Namık Kemal en büyük me-
ziyeti her şeyden evvel Vatan
aşk ve sevgisini bu millete aşı-
lamasıdır ki o güne gelinceye
kadar vatan nedir bu kelime ne-
yi ifade eder bunu ne bilen ve
nede bunun mukaddes manasını
ifade edebilen vardı. İşte bunu
Vatan kelimesinin hakiki mana-
sını bize öğreten ilk öğretmen
Namık Kemal dir.

Namık Kemal Saraya karşı is-
yan etti onu sürdüler,
onu zindanlarda çürüttüler, ona
işkence yaptılar fakat büyük
hürriyetçinin kalbindeki vatan
aşkına dokunamadılar. Kemal'in
her gün biraz daha çöken vücu-
dunun içindeki, kalbindeki vatan
aşk ve sevgisi asla eksilmiyor-
muş

O zindanın sular damlayan ru-
tubetli köşelerinde senelerce kal-
dı o küflü havayı teneffüs eder-
ken boyuna yazardı çünkü artık
o Namık Kemal değil, Hürriyet
ateşile tutuşmuş bir volkandı.
Diyor ki:

Çekmedim ömrümde zinciri
esaret bânını

Kaydı müberrayım, bilir dün-

ya beni.

İşte meydana hamiyet, kaçma
ey celladı zulm,

Ya seni mahveylesin Mevlâ
cihanda ya beni

Bunları söyleyen Namık Ke-
mal büyük bir inkılâpçı, alnı ak,
boş dik göğsü kabarık cesur
bir vatanperverdi.

Gördüğü bütün zulüm ve iş
kencelere karşı.

Felek her türlü esbabı cefasın
toplasın gelsin

Dönersem kahpeyim millet yo-
lunda bir azimetten.

Diye açıkça haykırdı, kendini
bu uğurda mahvetti.

1888 yılının 2 12 pazar gü-
nü Sakız da gözlerini kaparken
kendisi gibi vatan da mahzundu.
Müsterih rahat uyu büyük ölü
biz gördük bu millete senin
ümit ettiğin feyzi. Lüzum yok
yezilmasına mukaddes kabrinin
taşına «Vatan mahzun ben mah-
zun» Çünkü şimdi vatanda me-
sut, Namık Kemal de mesut.

BÜYÜK IDEALİST NAMIK KE-
MAL'ın GÜZEL SÖZLERİ

Yükselki yerin bu yer değildir
Dünyaya geliş hüner değildir.
Ölürsem görmeden millette
ümit ettiğim feyzi,

Yazılsın seng'i kabrimde Vatan
mahzun, ben mahzun.

İlk Osmanlı Padişahlarına Ait DÖRT BERAT

İvrindi: / Hakkı Akay

Eski Tarihi Osmanî encümeni
mecmualarının birinde Viyana
Sarayı imparatoru Kütüphanesi
Hafız kütüplerinden ve Darülfü-
nün elsi nei Şarkîye muallim mu-
avinlerinden (Dr. Firidiriş Fon
Krelits) tarafından neşredilen
ilk Osmanlı padişahların bugün
için ihtimalki mevcudu olmıyan
kıymetli dört beratını okudum.

Müsteşrik yazısında: "Nişancı
Ahmet Feridunun bin sekiz yüz
seksen kıt'a mektup ve muharre-
ratı ihtiva eden münşiatisselâin,
namındaki mecmuasını Sultan
Murat han Salim Hazretlerine 9
şavval 982 bayram hediyesi ola-

Atalet içinde sefahet mezaris-
tana kurulmuş bir meclisi işret
gibidir.

Atalet mevzin küçük kardeşi,
sefahet hayatın büyük düşmanı-
dır

Vücudun kim hamiri mayesi
haki vatandır

Ne gamı rahî Vatanda çâk
olursa cehri mihnetten

Felekten intikam almak de-
mektir ehli iprâke - İdüp tezyidi
gayret müstefit olmak nadamet-
ten.

Bize gayret yakışır merhamet
Allahındır. Hükmü ati ne güda-
nın, ne şahinşahındır.

Refahı millet için terki rahat
eyleyelim

Vatan yolunda yürü azmı gur-

ak arz ve taktim etmiştir. "De-
dikten sonra:, Bunlar tarzı tah-
ririnde bir dereceye kadar ta-
gayyüre oğramıştır. Bu fikri aci-
zanem ile demek istememki mez-
kûr tahrirat meti ve maalca
sahtadır. Fakat Ahmet Feridunun
muhtelif defterhanelerde cemetti-
ği evrakı harfiyen eski lisan ve
imlâ ile zapteylemeyip belki as-
rının lisanına Tevfik ettiğini farz
ve kabul eyleyorum. Sultan Mu-
rat Han Salis zamanında yani
Edebiyatı Osmanîyenin Altın dev-
rinden sonra gelen Asırda Maha-
filî Üdebada - bu mahafîle bizim

bet eyleyelim.

İnsan vatanını sever; çünkü
mevahibi kudretin en azizi olan
hayat, havayı vatanı teneffüsle
başlar.

İnsan vatanını sever: Çünkü
maddeten vücudu vatanın bir
cüzüdür.

İnsanın hak ve maksadı yal-
nız yaşamak değil, hürriyetle
yaşamaktır.

Hem yarın için mevte hazırla-
nmak, hem de hiç ölmeyecek
gibi, tahsile çalışmak bir büyük
kaide-i hikmettir.

İnsan kendi sayı ile yaşamalı-
dır ki zamanın kıymetini bilsin,
hayatının lezzetini duysun.

Dünya da haysiyet var ise
ancak fazilet ve vicdandan iba-
rettir.

Ahmet Feridun şüphesiz mensup idi - Eski lisanı osmani Hakir olmuştur. O zaman her Şair ve edip âsarında lisanı arabi veya hut Farisiyi ya hiç olmazsa kelimat ve Tabirâtı arabiye ve farisiye ile pek muhtelit bir fasih Türkçe istimal etmiştir. İşte bundan dolayı Ahmet Feridunun da hi kendi padişahına ithaf eylediği Eserini Asrının Üdeba ve Fusahası usulüne tevfiikan tedvin ettiği aşikârdır. Amma Hayfaki mezkûr muharrerat yahut Beratların Nüshai asliyeleri kaybolmuştur.,,

Müsteşrik kütüphanesi Kralide bulunan bu Nüsha hakkında da: "Berlin Şehrinde kâin kütüphanesi kralide bir el yazısı mevcut ki muhtelif kanunlardan başka Dör Tane eski berat suretlerini ihtiva eder. Birincisi yani en eskisi sultan Orhan Hazretleri tarafından 579 senei hicriyesinde ve ikincisi Sultan Murat Han evvel Hazretlerinin ahdi saltanatına ait olarak 787 senei hicriyesinde Edirne Şehrinde isdar olunmuştur. Üçüncüsü Sultan Murat Han Evvelin 788 Senei hicriyesinde Evrenos Beye verdiği bir berat ve dördüncüsü dahi Fatih Sultan Mehmet Han Gazi tarafından 865 senei hicriyesinde yazılmış bir muafname dir.,,

Matbaada eski harfler olmadığından Eski imlânın şeklini yeni harflerle muhafaza imkânı yoktur. Yalnız, beratların okunuş tarzını bozmamak için eski şive ile okunabilecek bir

şekilde yazmağa çalıştım. Haşiyeler müsteşrikîndir. Müşarünileyh eski imlâyâ nazaran bazı kelimelerin yazılışını izah ediyor ki yeni yazımız o hataları tashih eylemekte olduğundan bu izahları tekrar yazmağa lüzum görmedim. Yalnız, müsteşrikin bazı haşiyelerine tarafımdan ilâveler yapılmış ve numaralar yanında birer yıldız bulunan haşiyeler de münhasıran tarafımdan yazılmıştır.

— I —

ORHAN BİN OSMAN (1)

Bu Beti [2] hükmü oldurkim Beti getüren Şeyh Tardî Hadari Şeyh Murat Köse İbrahim Hacı Mahmut ilerden [3] vakfetmişler. Biz dahi mukarrer tuttuk. Hiç Aferide kâinen min kân ol vakıflara methal etmesün. Kışlasına ve yaylasına manî olmasınlar. Beti görenler Beti üzere itimat kılınlar. Bu Beti hakikat bilünler. Kütibe fi evahiri Rebi ahar tarîh sene tis'a ve hamsin ve seb'a mje.

— II —

MURAT BİN ORHAN (4)

Sebebi tahrir ve Mucibi tastir hükmü nafizi meymun enfeze [5] Allahü Taâlâ ilâ yevmiddin ol durki darende mektup tirmittli Seyit Büzruk Alii (6) Yeni çerilerden iki kişi İlyas Bin Abdul-

- 1 — El yazısında yanlış olarak «Osman bin Orhan» yazılmıştır.
- 2 — Eski Türkçede emirname, فرمان demektir.
- 3 — İleriden.
- 4 — Aslında Ünvan yanlış olarak «Orhan Gazi» yazılmıştır.
- 5 — «Enfezehü» olacak.
- 6 — Aliyi demek.

lah ve İskender bin Abdullah bir dünle (7) odasını basıp üç yerde dard urup bir gün bir gece canıyla yatıp andan can hakka teslim etti. Cuma gün (8) öğleden sonra Şehit namazın kıldılar. Magal arada (9) defnettiler. Merhum Seyit Büzruk Alinin oğulları Seyit Büzruk İne (10) beyi ve Seyit Büzruk başa yiğit yasları ile kapıma gelip ayttılar (1) bizim Atamız sizin düacınız idi biz fakir kullarınız dahi size duacılarız biz kullarına bir hüküm sadaka eyleki sizden sonra gelen bizi ve Evlâdımızı ve kullarımızı ve karâvuşlarımızı incitmeyler (2) hem şimdideğin atamız bir dene üşür vermedi ve koyun hakkın vermedi biz kullarına bir ih-san eyle bizden ve evlâdımızdan üşürlerin ve koyunları hakların kimesne talep etmeyeler deycak emrolunduki bu sadatların evlâtları kulları ve karavuşları bir demle (3) kanları deme (4) can ola onlar benim her defterimden ihraç olalar her kim bu hükmü görüp Seyit Büzruk aslını yazanlar lânet ha lânet olsun Rumeli kadıları ve sancak beyleri ve subaşlıları ve sipahiler her gangını zın yerinde eker ve biçerse bir dene üşürlerin almayasız ve ko-

- 7 — Dünden, Dün. Yani bir gece.
- 8 — Doğru Cuma günü.
- 9 — Malkara.
- 10 — İni, küçük kardeş yahut ige "Ağa".

- 1 — Ayttılar - Söylediler, Dediler.
- 2 — İncitmeyeler.
- 3 — Damla.
- 4 — Kan «Farisi»

yunlarından hak almayasız ben bağışladım canım için olsun benim devletime dünya meşgul olalar her kanda hatırları dilerse yörüyeler ziyra duaları mütecabbüssadatlardır. (5) deyo ellerine hüküm virdüm ki benden sonra her kim gele bu hükmü tutmayanları yir ve gök kabul eylesün Arş ve kürsü (6) kabul eylesün ins ve cin hep onlara lânet ba lânet itsünler. Şöyle bilsünler üzür ve bahane itmesünler bu hükmü okuyanlar (7) mazmunun tehkik bilip itimat kılalar tahriren fi evasıtı rebülevvel sene seb'a ve semanin ve seb'a mje

Bimakamı
Edirne

— 3 —

Kos ovada (8) Şehit olan merhum Sultan Murat han Gazi Rahmetullahi aleyh Evrenos beye virdüğü beratın suretidir ki te-berrüken ve teyemmünen tahrir olundu:

Tevkij Refji Hümâyün hükmü

- 5 — Doğrusu - Müstecabüddeavât «Elediye» Sadatlardır.
- 6 — Aslında yanlış olarak «Kürs» yazılmıştır.
- 7 — Okuyanlar.
- 8 — Yani Kosuvada. Rumelide eski vir vilâyetin ismidir. Kosuva İslavca Kara tavuk demek olan kos ve Türkçe olan ovadan mürekkep olup «Karatavuk ovası - Kossovopolie» demektir. Müsteşrikin bu izahatına karşı Aşık Paşa zade tarihi S. 62 Haşiyeye 4 de «Küs ova» «Küsova» «Kargalık» demektir. Diyor.

oldur ki karındaşım ve Emirim Gazi Süleyman bey ile vilâyeti Rumeline geçip vilâyetler fetheden Cenabı emaret meabı eyalet nısap iftiharül ümerailkiram Melikigozat velmücahidin katililkefereti velmüşrikin Gazi Hacı Evrenos bey hazretleri dama ikbalühuna kendu kılıcıyla fetheyledüğü kal'ai Gömülcüne vedahi kal'ai Siruza ve Manastıra ve bihlisteye (9) ve horpeşteye (10) varınca bir sancaklık yer itibarile on kerre yüz bin ile (11) virdum ve ol vilâyetlere ammeten seni Guzatı mücahidin (12) emirilmü'minin nasbettim ve bnyurdumki kemakan mutasarrıf olasın amma sakın sana Rumili vilâyetlerin kendu kılıcımla açtım ve fetheyledim deyu gurur gelmesün belki evvelâ yir (13) Allahütaâlâ hazretlerininindir. ve andan sonra resulünüdür ve Hak taâlâ emriyle resulünden sonra halifesi de sana inayet edip size üç tarikle tazim ve tekrim eyledik evvel buki sana Emirilmü'minin hitabiyle hitap eyledik ve ikinci hil'ati fahire ve üçüncü tabil ve âlemi resulü ekrem Salallahu âleyhi vesellem ve tugu pür fûrug (14) gönderdim. hiç

9 — Bihliste, Eski Manastır vilâyetinde Görüce Sancak ve Kazasında nahiye merkezi idi.

10 — Horpeşte, eski Manastır vilâyetinde Görüce sancağının Kesriye kazasına tabi nahiye merkezi.

11 — İleden evvel "Akça," kelimesi mahfuzdur.

12 — Doğrusu, Guzat ve mücahidine.

13 — Yer.

14 — Pür Fûrugide, olak

bunlar üzerine ihsan olmaz sen de bu nimetlere şükreyle andan Allahütaâlâ hazretlerinin ve Resûlünün buyurduğundan taşra olma belki bir memlekete bey olmak iki kefelu bir terazudur bir kefesi cennet ve bir kefesi cehennemdir ille şunlardan olagörkim peygamber hazretleri anın bir günün altmış yıl ibadet saymıştır [15] ve bu pendimi belki Rumili vilâyetleri uzak yerlerdir anların tetbir ve tedarikleri ve seyaset-emrinde elbette seyf ve kalem ehlinden nice kimesnelere muhtaç olasın sakınasın hiç halkı mal sevmekten öze azdırıcı olmaz dünya için din emrinden göz yuman Allahü taâlâ korkusun unudur. Bu hususlardan deyme bir kimesneye itimat ve itikat etmeyesin çoktur bazı kimesneler gündüz sayım ve gece kayım (16) görünür amma haddi zatinde puta tapar anın gibilerden sakınasın zinhar ve zinhar bir kimesnenin zahir halîne aldanmayasın Nitekim Hazreti Ömer bin elhâttap Radıyallahu anh Rebî bin ziyadin zahir haline bakıp aldandı Anlardan hisse alasın ve her ka-

15 — Müsteşrik bu cümlede eksiklikler olduğunu yazıyorsa da "İle," gibi yazılan "İlle," kelimesini yanlış okumuş olsa gerek. Çünkü bu cümlede biz bir noksan göremedik.

16 — Sâvim ve Kâyim kelimelerini Müsteşrik doğru olarak aynen kabul etmişki bu yanlışlıkları düzeltmemiştir. Bunlar «Saim» ve «Kâim» olacaktır. «Saim», Arapçada oruçlu «Kâim», kıyamda yani ayakta demektir.

can bir kimesnei (1) bir canibe vekil edip göndermek ve kullanmak istedikde evveiden bildüğün halîne itimat eyleme caiz ki sonradan bir dürlü [2] dahi ola ziyraki benî ademin bedeni bir halden bir hale intikal edip berkarar olmaduğu gibi ol halinde dahi berkarar değildir elbette bir halden bir hale intikal etmektedir Pes vekil edip işe kullandugun kimesnenin ahvaline göz kulak tutagör şimdiki ahvali eski ahvaline uyarmı ona göre sözüne amel eyle kimesneye garaz olmasun ve bu Pendimi bilki kaçan etraf memlekete koldugun vekillerin eyu kimesneler olsa reayanın da hali eyu olup ve beyler vekilleri reayaya çırağlar gibidir her kimin çırağı diglenür [3] âlem yaman olur ve her birne [4] emreyle eli altında olan müslümanları karındaşları gibi bilip ve sayır (5) Reayayı rifkile tutsunlar zulüm ve taaddi üzerine olmasunlar kıyamet gününde gökten kar yağar gibi kütübü âmal yağdığı günü ansunlar (6) ve halkın fıkaraşın gözlesünler anlara kifayet miktarı zahirelerin tedarik eylesünler fıkara Allahü taâlâ hazretlerinin sevkilüleridir. Fakirlik be-

1 — Kimesneyi olacak kimseyi demektir.

2 — Türlü.

3 — Dinlenmek sükûn bulmak rahatlanmak demektir. Burada sönmek manasınadır.

4 — Her birine olacak.

5 — Doğrusu «Sair», dir.

6 — Yanı alsunlar; anmak hatıra

lâsına sabrederler elinde Dünya sı çok olanın dünyasına nazar etmezler kendu hallerine şakirlerdir şükrederler hususan umumen rumiline Şeyhulislâm tâyin olunan mefharülfuzalâ Elvan Fakih ziyde ilmehuya onat (7) riayet eyle ve gözle Ulemai İzaminkj veresei seyyidülenamdir. Kemali lutuf ve şefkat ile merî ve mahmi tutup ibkai dîni mübin ve icrai şer'i metin anların vücûdû şerif ve enfası letifleri berekatında bilüp kale resulullah aleyhi vesellem lâhumül ülemâ mesmumetün muktazasınca hatırı atırlardan rencide etmekten begayet hazer edesin ve tayfai sipaha (8) vazife ve issan ebvabın küşade kılup ifrat ve tefritten ihtiraz edip ne sipah (9) olan kimesneden menasibi men ve ne anlardan mukabelede bir hapbe aldurasın ve almağa cevaz göstermeyesin ve ikdam ile ihtimam et yiğidin bahadırın sakla ve kılıcın keskin tut ve atın yükreğın besle nîmetin mebzul eyle dayıma (10) mürüvvet ve ihsan eylemekten hâlî olma ve kılıcın ile fetholan vilâyetin mahsulü harcıma vefa etmez deyu bihuzur olma zaruret vaki oldukta bu canibe ilâm eyle bizde olan dirig olmaz mümkün olduğu kadar gönderilür ve dahi ikdam eyle olaki Selânik kal'asın fethedesin memaliki küffarı olaki

getirmek, yad etmek demektir.

7 — Kadim Türkçede eyi, güzel, lâyük mânasınadır.

8 — Doğrusu: Sipahiye.

9 — Doğrusu: Sipahi.

10 — Daima olacak.

dayıma ihra kedesin bu canibe
gelen mektuplarında bazı kura
vakfetmek muradedip ve evlâdı-
na senden sonra riayet olmak
için hükmü şerifim istemişsin
imdi fetheyledüğün vilâyetten
nekadar yakıf edersin vallahil
azim ve tallahilkerim makbulüm-
dür ve evlâdına riayet hususu
başım üzeredir benden sonra
devleti Osmani (11) benim evlâ-
dımdan her kime müyesser olur-
sa sana ve senin evlâdınaki (12)
riayet etmeye lânetullahi velme-
lâiketi vennsi alevhim ecmein
üzerlerine olsun ve yarın kıya-
met gününde divanı mahşerde
dâvacı olup husumet ederim bu
hususta hatırına bir şey getir-
meysin heman Allahü taâlâ haz-
retleri ogurunu açık ve kılıcın
keskin edüp âdâyi din üzerine
dayıma galip ve muzaffer eyle-
ye amin ve dayıma huzuru kalp
le ogur açıklığına avni ilâhi ve
mucizati risaletpenahi te'yidi ile
vehazır ve gayip erenlerinin
zahır ve batın himmetleri ve be-
nim hayır duam birle kenduna
bedrika ve kafaddar mülâhaza
eyleyüp üd'ü rabbeküm tazarru-
an ve hufyeten kelimatı tayyiba-
tını duş ve gerdenine hamayıl
salıp hasbiyallahu vahdehu veni-
mel vekil virdini (13) venimen-
nasir zikrini tekrar kılmadan
halî olmayup benim devamı dev-
letim bakâsına düa etmekten mesai
cemile zuhura getirüp hıdematı

- 11 — Doğrusu: Devleti Osmaniye
12 — «Ki» Türkçede Eyi, Çok, Lâyi-
kile manasına gelir.
13 — Aslında yanlış olarak «Ridni»
yazılıdır.

lazimiyeye kıyam gösteresin tah-
riren fi evaili şehri şavvalilmü-
kerrem min şühur sene seman
ve semanine ve seb'a mie.

Bimakamı Berusa
Elmahmiye
— 4 —

FATİH SULTAN MEHMET
HAN GAZİ

Nişanı hümayun ve fermanı
nafizi meymun lâzale nafizi (1)
ilâ yevmi yüb'asun oldurkim
bündan öndin (2) merhum emiri
alem Mehmet bəyin ildütanlu ad-
lu mîlk köyüne hükmü hümayun
verüp mecmuu avarızdan emin
kılmış idim ile (3) olsa şimdiki
halde müceddeden geru işbu ci-
hanmutamı verdüm ve buyur-
dum ki badelyevm ulaktan ve
sahralardan (4) ve dogancidan
ve sekbandan ve hisar yapma-
ından ve Salgundan (5) ve Cere-
hurdan (6) ve gayıstan ve arpa
ve saman salvasından ve bidili
ve Betisiz (7) demekten filcümle
mecmuu avarız ve tekâlifi divaniye

- 1 — Bu cümle noksandır Nafizi ke-
limesinin Nafizen olması lâzım.
2 — Kadim Türkçede evvel, evvel-
den manasıdır.
3 — Öyle gibi okunacaktır.
4 — Sahra, Arabî olup Ankarya
demektir.
5 — Yani salgın, vergi demektir.
6 — Bir nevi Ankarya ki kale divarı
boyunca hendek kazmaktan
ibaret idi. Cer - yar, uçurum
hendek "Hor," Hurdan masda-
rından «Yiyici» demektir.
7 — Bu iki verginin neden ibaret
olduğu malûm değildir. Denil-
mekte isede bunlar birer vergi
ismi değil Betili Betisiz yani
Fermansız bütün vergilerden
demektir.

Orta asyanın Kuraklık Hadisesi

“ AKINLARIMIZ ,”

Atalarımızın Anayurttan göçme sebepleri, göç yolları, yurt edin-
dikleri ülkelerle bölgeler, kurdukları devletler, ve bu devletleri ku-
ran şahsiyetler, yaptıkları savaşlarla, andlaşmalar, bağtladıkları
bırakışmalar, kazandıkları utkular, gittikleri ve yurt edindikleri
yerlerde bıraktıkları soysal ve siyasal izlerini gösteren ve anlatan
işbu “Akinlarımız,” adıyla yazmış olduğum tarihî destanım büyük
ulusuma acizane bir armağanımdır. Bu ödevimi sona kadar başarır-
sam kendimi dünyanın en mesut ve bahtiyarlarından sayarım.

ADRES: Eski Mardin vilâyeti öğretmenlerinden bugün
Bahkesir Ali Şuûri ilk okulu öğretmeni Ha-
rabati Mesutoğlu Arif Hikmet Öğrünç.

Trak boyu içinde egemen bir kabile,
Adına nisbetlendi Frikya bu nam ile.

Bunun için buraya denilmişti Frikya,
Sakarya havzasıyla birde Kuzey Kilikya.

Başkanları Gordiyos (2) kurdu ergin bir devlet
Bu hükümdar çağında krallık buldu kuvvet.

Yer yüzünde bu adam boyunduruğu oka,
Kördüğüm bağlamayı yaratmıştı bu halka.(3)

Kördüğümün bağlı olduğu arabayı,
Ulusal bir tılışım yaptılar bu yasayı.

Bu tarımsal devletin Gordiyomdu merkezi,
Zengin medeniyetin burda bulundu izi.

LİDYA DEVLETİ

Litlerin de siyasal örkütleri birleşti,
Bu Türkler de Eğenin doğusuna yerleşti.

- 2 — Frikya devleti «M. E. 1550» de Gordiyus tarafından kurulmuştur.
3 — Kördüğüm İskendere ait kördüğüm hikâyesinin atfedildiği şehir Gordiyomdur.

den muaf ve müsellemler olup emin
olalar kimesne üşendirüp zahmet
vermeye ve mahal kılmaya şö-
le bileler beti mutalaa kılanlar
tahkik bilip itimat kılanlar tahri-
ren fi evayili (8) cemaziyel ahire

(9) sene 865 hamse ve sittin ve
semani mie.

- 8 — Evail olacak.
9 — Doğrusu: Eluhra deniliyorsa da
Ahira da kullanıyor.

Mendiresle Gedisin havzasında bu devlet,
Günden güne büyüdü burada buldu kuvvet.

Litlerin hem adına nisbetle bu havzaya,
Tarihçe Lidya diye söylendi bu sahaya.
Bu bölgede en önce Trak buyundan atalar,
Hüküm sürdü burada tamam bir asır kadar(4)

Bundan sonra Hraklitler (5) burda hüküm
sürmüştü,
Bu Türklerde o çağlar büyük işler görmüştü

Giges (6) adında bir Türk kralıydı buranın,
Buydu şahin krallar ocağını kuranın

Kurduğu ergin devlet Lidya diye anıldı,
Devletçi bir adamdı tarihlerde ün aldı.

Bunun çağında Lidya bayındırlığa erdi,
Memleket uğrunda kahramanca can verdi.

Dedesinin yerine Krazüs (7) oldu başkan
Yükselmışti Lidya'yı çağında bu kahraman.

Zamanında memleket hep bilginlerle doldu.
Madeni ilk parayı bastıttıran bu oldu.

Dünyada ilk işledi bu kralın parası,
Devletlere bir örnek oldu Türkün turası.

Bütün Anadolu'ya egemendi bu devlet,
Medeniyete merkez olmuştu bu memleket.

Sümer, Akat ve Elâmların aşağı Mezopotamyaya akınları
[1] ve kurdukları devletler.

Akatlarla Elamlar en ilerde Sümerler,
Dicle, Frat eline saldırdılar beraber.

İnsanların bu yere basmamıştı ayağı,
Ta o zaman bu Türkler ekip biçti toprağı.

Orta Irak'a o çağ kaldı adı verildi,
Bu Ülkenin kuzeyi Akatlarla çevrildi.

4 — Atalar «M. E. 1100 - 1200» yıla kadar hüküm sürmüşlerdir.

5 — Eti Türklerinin sülalesinden Hraklitler «M. E. 1100» tarihinde hüküm sürmüşlerdir.

6 — Giges o çağ bu günkü Tirenin meşhur prensi idi. Hraklitler sülalesini devirerek Lidya krallığını kurdu Buna şahin krallar veya Mermenatlar denir. «M. yedi asır» öncedir.

7 — Krazüsün zamanı «M. E. 561 - 546»

1 — Bu Türklerin aşağı Mezopotamyaya akınları «M. E. tahminen 500 - 600» yıldır.

2 — Ur veya Uruk şehrini Sümer kralı Urkom yapmıştır. Bunun torunlarından kral Gudeanın «M. E. 2600» yıl önce 8 heykeli kazılar neticesinde bulunmuştur.

Doğusunda Elamlar Sus şehrinde dururdu,
Güneyinde Sümerler Urukta [2] otururdu.

Etilerle beraber gelmiş olan boylardı.

Bir köktendi bu Türkler, aslın temiz soylardı

İlk çağlarda ayrıca birer devlet kurdular,
Yokken düşman korkusu pek kaygısız dur-
dular.

Sonraları düşmanın duyulunca korkusu,
Birleşmeyi bir olut [3] bulmuşlardı doğrusu

Onbir kral bir varlık [4] yapmışlardı en sonda
Vurmak için düşmanı her tehlike anında.

Çok sürmedi bu birlik bunlardan bir hü-
kümdar, [5]

Devlet başında dayım kalmıya verdi karar.

Türklerin yas na yolsuzdu bu hareket,
Egemenlik Türkündür Ulustadır bu kuvvet.

Bu hükümdar yüzünden geçimsizlik başladı,
Siyasal birlikleri gitgide yavaşladı.

Babil kralı Sargun (6) bunu bir fırsat bildi,
Komşu Türkler üstüne bu çağ hücum edilui.

Bütün Kalde ülkesi selgününe uğradı,
Babil krallığına bu elleri dağıladı.

Erkinliği koruyan Elamlardı o zaman,
Düşman ordularına bunlar okurdu meydan.

Anarşiler çıkardı Sümerlerle Akatlar,
Bu devleti yıkmağa arayordu fırsatlar.

Çok sürmedi Sümerler, Sarguna karşı durdu
Ocağını yıkarak yerinde devlet kurdu.

Sümer kralı Urkom «Ur» şehrini kurmuştu [7]
Yaratığı eserler, yer altında durmuştu.

Bu çağlarda Elamlar hep Mezopotamyayı,
Zaptettiler son günde bu kocaman kıt'ayı

Bunların hükümdarı pek kahran Kuturdu,
Ta Palestîne kadar büyümüştu hududu.

3 — Olut kelimesi emri vakiin Türkçedir.

4 — On bir kral on bir şehirde otururdu. Bu şehirlerin etrafı bir sur ile çevrilmişti. Bunlara Ste denir

5 — Bu hükümdar Urkom olsa gerektir. Çünkü Sümerlerin ilk hükümdarı budur.

6 — Sargun birinci Sargundur. «M. E. 2850», de.

7 — Orkum «M. E. 2623 - 2548» ze kadar Sümerlerden Urkomun 4 üncü ocağından gelen bir hükümdar zamanında sargun sülalesini yıkarak yerine geçmiştir. 25 yıl hüküm sürmüştür.

BİR KAÇAK YAKALANDI

— Bir Perdelik Manzum Piyes —

Yazan: AHMET VEFA ARAY

(Vak'a İstiklâl Savaşı sıralarında Orta Anadolu'da bir köyde geçer)

(GEÇEN SAYININ DEVAMI)

III TOPLANTI

[Ali ağa, A. kerim ef. Zaptiye, çocuk, Memiş]
M E M İ Ş

İçerden gürültünüz kulağıma geldikçe
Öyle donaklamışım ben eşikte bir nice!
Neden sonra ayıldım, bildim ki neden sonra
Uzun süren dayanız bir yazıymış; en sonra
Düşündüm..

[Hocayı gösterir]

Bu hoca mı? Ya hiç bilmez, ya bilir!
Düşümdüm, acep bunu kimler okuyabilir?

A. K E R İ M Ef

[Hiddetlenir]

M E M İ Ş

Sonra hemen aklıma komşunun oğlu geldi.
Fakat o an gözlerim bir yaşla dolu geldi!
Bilirsiniz babası çok fakir bir adamdır;
Oturdıkları yer de çerden, çöpten bir damdır.
Bir küçük bahçeleri, bir küçük tarlaları,
Ve bir harmandır her yıl bunların yoğu varı..
Üç kişiler: Bir baba, bir ana ve bir oğul.
Bir baba sanki bekâr, bir ana ki sanki dul!
Böyle ana - babanın oğlunu siz düşünün,
Gönlünüzü dinleyin, biraz sessiz düşünün..
Üç koldan çalıştılar bir yola varmak için,
Bu köyde bu çocuğu adam çıkarmak için
Sabah akşam Tanrıya bin niyaz ederdiler..
Daha yedisindeydi bir mektebe verdiler..
Aradan yıllar geçti, yıllar geçti aradan..
Aklı her şeye erer, seçer akı karadan.
Dedim: Şimdi buradan komşulara varayım,
Evinde, tarlasında.. Nerde ise çağırayım..

Gördüğünüz telâş şu: Bir parçacık yoruldum,
Çocuğu sofrasında çünkü ağlıyor buldum!
Müşâde buyurun da şimdi girsin içeri..

A L İ A Ğ A

Müşâde elindedir.

A. K E R İ M Ef.

(Telâşlanır, çocuğa yerdeki feneri gösterir)

Oğlum, al şu feneri,
Yakıver de dışarı apteste gideceğim.

Ç O C U K

[Feneri yakar, kapıya doğru gider. Bu
sırada komşunun çocuğu girer.]

IV. TOPLANTI

[Evvelkiler, efendi]

A L İ A Ğ A

[Efendiye yer gösterir]

Hoş geldin.

E F E N D İ

[Gösterilen yere oturur]

Hoş bulduk.

MİSAFİR ZAPTİYE

[Gence sessizce iltifat gösterir]

A. K E R İ M Ef

[Fırsattan istifade etmeyi düşünerek ayağa
kalkar kapıya doğru gider]

E F E N D İ

Emriniz nedir beyim?

A L İ A Ğ A

Küçük bir iş..

[Hocayı görür, ayağa kalkar, iltifat eder ve bu arada
elindeki kâğıdı şaşkınlıkla cebine koyar. Hocaya:]

Nereye? Hocam kalktınız, neye?

A. K E R İ M Ef.

Haşa, huzurdan haşa.. Yolum aptesaneyle!

[Çocuğun elinden feneri alarak dışarı fırlar.]

V. TOPLANTI

[Hocadan mâda evvelkiler]

A L İ A Ğ A

[Kendi çocuğuna]

Aliver efendinin yanına şu mangalı,
Isınsın biraz. Bakın, perişan olmuş hal!i
Çocuğun içerisi kimbilir nasıl titrer!

Ç O C U K

[Mangalı gencin önüne koyar]

E F E N D İ

[Ellerini ceplerinden çıkarır, ısınır]

A L İ A Ğ A

Bakın, mosmor kesilmiş soğuktan zayıf eller..
Bu günler kış günüdür, her tarafta var soğuk;
Ses veriyor dışarda esen yelle her koğuk!

[Efendiye]

İyice ısın yavrum

Z A P T İ Y E

Sormayın soğukları..
Beni de çok dondurdu ah, o yolların karı!
Dün akşam şehirdeydim, Paşa isteti-yordu,
Varmıştım huzuruna, «Yolculuk var.» diyordu.
Bu sözü işitince bilseniz nasıl yandım,
Bu bir dünyadan göçmek, bu bir ölümdür sandım!
Fakat o an elime bu kağıdı attılar,
«Köylere git.» dediler, ömrümü uzattılar.
Artık bir benim için soğuk neydi, kış neydi?
İçime sevinç doldu, kederden nakış neydi.
Bir düşüncem sabahtı, yalnız düşüncem sabah,
Nihayet bu kuluna onu da verdi Allah.
Tan yeri ağarmadan hayvanıma atladım,
Sanki bir kuş olmuştu altımda zayıf atım.
Yoldan yola geçerek dereler, dağlar aştım,
Sağda, solda, her yerde olan köyü dolaştım.
Bazı, yerde bir parça oturup rahat ettim,
Bazı yerde durmadan başka bir köye gittim..
Hayvanımın dizine kadar çıkıyordu kar..
Benim de esiyordu başımdan çılgın rüzgâr!
Nihayet bir tepeyi aşarken yorulmuştum;
Bereket en yakında sizin köyü bulmuştum.

[Biraz susar]

Yorgunluğum kalmadı, gene yol görünmese..
Uzun sözün kısası - buna diyelim neyse.
Bu köyün adı nedir?

A L İ A Ğ A

Adı?: Garipler yeri.

(S O N U V A R)

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Bal kesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18) — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19) — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 21) — Halkiyat

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ölker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Gireson	Aksu	»
Isparta	Ön	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ölker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Orta yayla	»
Yozgat	Bozok	15 günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	3 Ayda bir

Sayısı 15 kurustur

Türkdili Matbaası—Balıkeir